

## Oponentský posudek

**Jan Potůček**

**Poslední Rožmberkové a páni z Hradce**

Bakalářská práce, ÚČD FF UK, 2007, 34 stran + obrazové přílohy

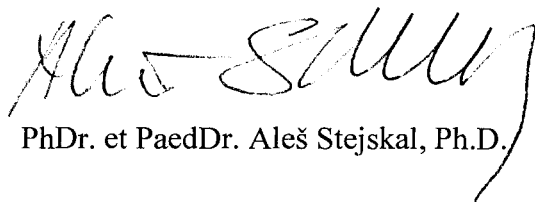
Předložená bakalářská práce Jana Potůčka se obrací k tématu v českém dějepisectví mnohokrát probíranému, až na výjimky poněkud jednostejně hodnocenému a tudíž i do budoucna inspirujícímu k odlišným, více či méně originálním a provokujícím interpretacím. Téma posledních Rožmberků, Viléma (1535-1592) a Petra Voka (1539-1611), a pánů z Hradce je ve vztahu k českým dějinám bezpochyby ve výjimečném postavení. Staletí trvající obrovská a kompaktní pozemková doména, politické aspirace bezmála všech příslušníků rodu, nepřeborné (a dosud, i přes občasná tvrzení některých historiků, zdaleka nevyužité) archivní fondy a v neposlední řadě také kulturní krajina jihu Čech, kterou pozdně středověké a raně novověké (převážně hospodářské) aktivity poznamenaly natolik, že se stala v éře masového turismu prizmatem náhledu na historii půl tisíciletí vzdálenou, a to nejen pro dnešní badatele a obdivovatele. Autor práce nepochybně patří mezi milovníky tohoto specifického regionu a zejména jeho historie odvíjející se až do konce prvního století raného novověku převážně pod taktovkou příslušníků rodu Vítkovců. Tím je také dán půdorys práce. Hlavní osou Potůčkovy kompilace je shromáždit, utřídit a kultivovanou formou zpřístupnit povětšinou známá historická fakta týkající se zejména profilujících aristokratů rožmberského a hradeckého rodu v průběhu 16. století a „znovuoživit“ v dějepisectví několikrát prezentovanou „neblahou osudovost“ téměř současného vymření obou vlivných rodů. Nutno však dodat, že vůbec prvním, kdo veřejně prezentoval odchod posledního Rožmberka z pozemského světa jako určitý signál konce „staročeství aristokracie“ byl jeho historiograf a rožmberský archivář Václav Březan. Jakkoliv v současné době převažuje poněkud jiný pohled, domnívám se, že vzhledem k dalším, dosud neprozkoumaným pramenům, může být vnímání zmíněné „staročeství“ dobovými aktéry ještě upřesněno.

Vzhledem k šíři zvoleného tématu vyvstal před autorem předkládané bakalářské práce hlavní problém – prostudovat dnes již poměrně značnou literaturu, jejíž kvalita a také dostupnost je různá. Od doby vydání moderní edice Březanových Životů posledních Rožmberků Jaroslavem Pánkem v roce 1985 (autor chybně uvádí jako editora V. Bůžka na s. 11 a dokonce i v seznamu literatury; navíc citace titulu je nesprávná) a shrnutí starších výzkumů z pera téhož historika v roce 1989 uplynulo přece jen celé dvacetiletí, ve kterém (v dobrém slova smyslu) „rožmberkologové“ snesli v mnoha větších studiích i drobných článcích v regionálním tisku řadu nových nebo starší bádání korigujících závěrů na základě téměř nekonečného archivního studia. Za vážnější nedostatek proto považuji zejména absenci jména českokrumlovské archivářky Anny Kubíkové, která se několik desetiletí tématu s velkou intenzitou a s četnými výstupy věnuje. Pokud se týká seznamu pramenů a literatury, bylo by dle oponentova názoru potřebné uvést například konkrétní archivní signaturu (ne pouze odkaz na nespecifikovaných „6 kopií dokumentů“ ze jmenovaného archivu), za diskutabilní lze též považovat odkaz na nepublikované přednášky nebo pokládat za relevantní zdroj informací internetové stránky v případě, že existuje solidní historická literatura (například u rybníkáře a úředníka Mikuláše Rutharda z Malešova).

Ani v samotném textu se autor nevyvaroval některých nepřesností. Některá tvrzení lze považovat za diskutabilní, jiná však za mylná. Pouze namátkou: Vilém z Rožmberka nikdy prokazatelně nenavštívil Španělsko (s.14, jde patrně o nešťastnou formulaci – jihočeský magnát spolu s ostatními šlechtici vyčkával ve Vogheře na Habsburkův příjezd ze Španělska), Jakub Krčín z Jelčan se nestal regentem ihned, ale až po zastávaných postech podpurkrabího a purkrabího (s. 14, později autor uvádí úřední postup správně), v roce 1569 nebyla Bechyně pouze hradem, nýbrž už Švamberky přestavěným renesančním zámkem, který Petr Vok dále upravoval (s.15), v hodnocení aktivního válečného vystupování posledního Rožmberka v Uhrách v roce 1594 bych byl opatrnější (s.15), Jan Oldřich z Eggenberku nebyl přímým „dědicem“ celého rožmberského panství po smrti Petra Voka (s.15), Ludanicové nepatřili mezi rytíře, nýbrž do starého panského stavu (s.17), u Jana Hofmanna by bylo třeba uvést predikát (s.19, predikáty nečeské šlechty sjednotit – „von“ či „z“, např. s. 15), poněkud zmatečně působí výklad systému feudální renty (s. 26), opatrnější bych byl v používání termínu manufaktura (s.27), zavádějící je konstatování o udělení predikátu „pána z Jelčan a Sedlčan“ (s. 28, Krčín patřil k rytířskému stavu), u postavy Štěpánka Netolického se nepoužívá dalšího jména Josef (s. 14), ne v každé lokalitě vyrostl panský pivovar (s.29), nesprávná je interpretace pojmu osedlý (s.29, pozn. 23) a podobně.

Přes výše uvedené kritické výtky týkající se práce s rozsáhlou literaturou se domnívám, že předložená práce splňuje požadavky kladené na práci bakalářskou a doporučuji ji klasifikovat velmi dobře.

V Českém Krumlově, 1.9. 2007

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Aleš Stejskal', written in a cursive style. The signature is positioned above the printed name.

PhDr. et PaedDr. Aleš Stejskal, Ph.D.